

Dine trygderettigheter

i Tyskland

Informasjonen i denne veiledningen er utarbeidet og oppdatert i nært samarbeid med de nasjonale representantene som er tilknyttet MISSOC (Mutual Information System on Social Protection). Du finner mer informasjon om MISSOC-nettverket på følgende adresse: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=815>

Denne veiledningen gir en generell beskrivelse av trygdeordningene i de respektive landene. Nærmere informasjon er tilgjengelig via andre MISSOC-publikasjoner, som alle er tilgjengelige på den ovennevnte nettadressen. Du kan også kontakte de relevante myndighetene og institusjonene som står oppført i vedlegg til denne veiledningen.

Verken Europakommisjonen eller noen person som handler på vegne av Kommisjonen, kan holdes ansvarlig for bruken av informasjonen i denne publikasjonen.

Innholdsfortegnelse

Kapittel I: Innledning, organisering og finansiering	4
Innledning	4
Organisering av sosialomsorgen	5
Finansiering	6
Kapittel II: Helsetjenester.....	8
Når har du rett til helsetjenester?	8
Hva dekkes?	8
Hvordan får du tilgang til helsetjenester?	10
Kapittel III: Kontantytelser ved sykdom	11
Når har du rett til kontantytelser ved sykdom?	11
Hva dekkes?	11
Hvordan får du tilgang til kontantytelser ved sykdom?.....	11
Kapittel IV: Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon	13
Når har du rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?.....	13
Hva dekkes?	13
Hvordan får du tilgang til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?	13
Kapittel V: Ytelser ved uførhet	14
Når har du rett til ytelser ved uførhet?	14
Hva dekkes?	15
Hvordan får du tilgang til ytelser ved uførhet?	15
Kapittel VI: Alderspensjon og -ytelser	16
Når har du rett til aldersytelser?	16
Hva dekkes?	17
Hvordan får du tilgang til aldersytelser?.....	17
Kapittel VII: Etterlatteytelser	18
Når har du rett til etterlatteytelser?.....	18
Hva dekkes?	18
Hvordan får du tilgang til etterlatteytelser?	19
Kapittel VIII: Ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer	20
Når har du rett til ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer?.....	20
Hva dekkes?	20
Hvordan får du tilgang til ytelser ved en arbeidsulykke eller yrkessykdom?	22
Kapittel IX: Familieytelser.....	23
Når har du rett til familieytelser?	23
Hva dekkes?	24
Hvordan får du tilgang til familieytelser?.....	24
Kapittel X: Arbeidsløshet	26
Når har du rett til ytelser ved arbeidsløshet?	26
Hva dekkes?	27
Hvordan får du tilgang til ytelser ved arbeidsløshet?	28
Kapittel XI: Garantert minsteinntekt	29
Når har du rett til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?	29
Hva dekkes?	29
Hvordan får du tilgang til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?	30
Kapittel XII: Langtidspleie	31
Når har du rett til langtidspleie?.....	31
Hva dekkes?	31
Hvordan får du tilgang til langtidspleie?	32
Vedlegg: Nyttige adresser og nettstedet	33

Kapittel I: Innledning, organisering og finansiering

Innledning

Trygdesystemet i Tyskland er i henhold til lovgivningen inndelt i fem grener: syketrygd, langtidspleietrygd, pensjonstrygd, ulykkestygd og arbeidsløshetstrygd. I dette kapitlet beskrives trygdeinstitusjonene og medlemmene i disse ordningene, og det gis en oversikt over registrerings- og innbetalingsprosedyrene.

Sosialhjelp for gårdbrukere, trygd for håndverkere og sosialtrygd for kunstnere og forfattere er ikke tatt med i denne veiledningen. Mer informasjon om disse trygdekategoriene fås hos de relevante trygdeinstitusjonene.

Trygdeinstitusjonene har etablert kontaktorganer for håndtering av trygderelaterte saker i forhold til de andre EU-medlemsstatene. Hvis du har problemer eller spørsmål angående trygdesystemet i Tyskland eller i en eller flere andre medlemsstater, kan du henvende deg til det [relevante kontaktorganet](#).

Med unntak av noen få yrkesgrupper (for eksempel sivile embetsmenn, dommere og soldater), gjelder pliktig trygdemedlemskap for alle arbeidstakere. Personer som tjener under EUR 400 per måned, samt korttidsansatte som jobber mindre enn 50 timer i løpet av kalenderåret, er imidlertid fritatt for pliktig trygdemedlemskap.

Arbeidsløshetstrygden kan i prinsippet utvides på frivillig basis ved å sende en søknad til arbeidsdirektoratet, forutsatt at søkeren i løpet av de siste 24 månedene før oppstart av en selvstendig virksomhet i en periode på 12 måneder har hatt pliktig trygdemedlemskap eller mottatt arbeidsløshetsytelser. Du kan kontakte ditt lokale arbeidskontor hvis du ønsker informasjon eller rådgivning.

I tillegg til de ovennevnte trygdetypene finnes det også en offentlig sosialstønad, minsteytelser for arbeidssøkende, eldre og personer med redusert inntektsevne samt ulike familieytelser og bostøtteordninger.

Registreringsprosedyren

Så snart du begynner å arbeide, sørger arbeidsgiveren din for at du blir registrert i trygdeordningen. Du blir først registrert i syketrygdkassen (*Krankenkasse*), som deretter informerer de relevante instansene for langtidspleie, pensjon og arbeidsløshetstrygd. Du får et medlemsnummer (*Versicherungsnummer*) som pensjonsinstitusjonen vil bruke når de registrerer trygdeperiodene dine samt din avgiftspliktige arbeidsinntekt.

Når du begynner å arbeide for første gang, mottar du et trygdekort (*Sozialversicherungsausweis* eller *SV-Ausweis*) fra pensjonstrygdinstitusjonen. Dette inneholder etternavn, pikenavn (der det er aktuelt), fornavn og medlemsnummer. For noen yrkesgrupper (f.eks. i byggebransjen) må identitetspapirer (pass, ID-kort) bæres i arbeidstiden. Arbeidsgiver vil informere om dette.

Alle personer som får tildelt et nytt medlemsnummer, får umiddelbart informasjon om hvilken pensjonstrygdinstitusjon som er relevant for dem. Selvstendig næringsdrivende må registrere seg hos den relevante syketrygdkassen.

Organisering av sosialomsorgen

Lovbestemt pensjonstrygd

Den lovbestemte pensjonstrygden (*Gesetzliche Rentenversicherung*) organiseres av den tyske pensjonstrygdinstitusjonen (*Deutsche Rentenversicherung Bund*), de regionale avdelingene av den tyske pensjonstrygdinstitusjonen (*Regionalträger der Deutschen Rentenversicherung*), den tyske pensjonstrygdordningen for gruvearbeidere, jernbanearbeidere og sjøfolk (*Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See*) samt alderspensjonskassene for gårdbrukere (*Landwirtschaftliche Alterskassen*).

Lovbestemt syketrygd

Den lovbestemte syketrygden (*Gesetzliche Krankenversicherung*) forvaltes av rundt 145 trygdekasser, hvorav noen opererer regionalt (f.eks. lokale syketrygdekasser, *Ortskrankenkassen*) mens andre opererer på nasjonalt nivå (f.eks. de fleste av erstatningsfondene, *Ersatzkassen*). Disse fondene er åpne for alle medlemmer, uavhengig av yrke eller hvilken virksomhet de er ansatt i (med unntak av jordbrukskassene for gårdbrukere). Med unntak av noen få spesielle kategorier (f.eks. sivile embetsmenn, dommere, soldater) gjelder pliktig trygdemedlemskap for alle arbeidstakere, med mindre lønnen deres overstiger det årlig justerte taket i ett år. For personer med lav inntekt gjelder særskilte regler. Syketrygdekassene administrerer innkrevingen av alle avgifter til trygdeordningen totalt for alle grener.

Lovbestemt langtidspleietrygd

Innenfor hver lovbestemte syketrygdekasse er det etablert en trygdekasse for langtidspleie som er ansvarlig for å tildele ytelser til mottakere som har behov for langtidspleie. Alle personer som er medlem av en lovbestemt syketrygdekasse, har rett til langtidspleie gjennom den samme trygdekassen. Personer med privat syketrygd må tilsvarende inngå en privat avtale om langtidspleietrygd. (I tillegg er det mulig å tegne frivillig langtidspleieforsikring hos private forsikringselskaper).

Lovbestemt ulykkestrygd

Relevante organisasjoner i den lovbestemte ulykkestrygden (*Gesetzliche Unfallversicherung*) er institusjonene for ulykkestrygd i industri- og jordbrukssektoren (*Berufsgenossenschaften*) samt institusjonene for ulykkestrygd i offentlig sektor.

Lovbestemt arbeidsløshetstrygd

Lovbestemt arbeidsløshetstrygd (*Gesetzliche Arbeitslosenversicherung*) er obligatorisk, og implementeres av arbeidsdirektoratet (*Bundesagentur für Arbeit, BA*). Direktoratet består av et hovedkontor, de regionale direktoratene og de lokale arbeidskontorene. Den lovbestemte arbeidsløshetstrygden er rettighetsbasert og dekker alle arbeidstakere (arbeidere, funksjonærer, lærlinger og unge funksjonshemmede).

Selvstyring

De enkelte grenene i trygdesystemet forvaltes av trygdeinstitusjonene i henhold til prinsippet om selvstyring. Trygdeinstitusjonene oppretter derfor selvstendige organer (representantskapsmøter og styremøter eller forvaltningsråd) med like mange representanter for arbeidsgivere som for personer med trygdemedlemskap. Når det

gjelder arbeidsløshetsstrygd, tas representanter for offentlig sektor med som tredjepart. Medlemmene i de selvstendige organene velges hvert sjette år på rotasjonsbasis av arbeidsgiverne og trygdeberettigede.

Tilsyn

De selvstendige sosialtrygdinstitusjonene utfører oppgavene sine på eget ansvar i henhold til aktuell lovgivning. De er gjenstand for statlig overvåking, som utføres av tilsynsmyndigheten. De føderale trygdeinstitusjonene som har domsmakt i flere enn tre delstater, overvåkes vanligvis av Forbundsstrygdekontoret (*Bundesversicherungsamt*). De andre trygdeinstitusjonene (på delstatsnivå) overvåkes av delstatene de ligger i. Du vil kunne få informasjon fra din trygdeinstitusjon om hvilket tilsynsorgan som er aktuelt for deg. Der den tyske pensjonstrygdinstitusjonen er ansvarlig for grunnleggende saker og horisontale funksjoner, føres tilsynet vanligvis av Arbeids- og sosialdepartementet og av Forbundsstrygdekontoret.

Finansiering

Trygdesystemet finansieres av avgifter som arbeidsgivere og arbeidstakere betaler inn til den nasjonale trygdeordningen, samt av generelle skatteinntekter.

Hvis du som arbeidstaker tjener mer enn et visst minimum, har du plikt til å betale inn avgifter til syketrygd, langtidspleietrygd, arbeidsløshetsstrygd og pensjonstrygd. Som medlem av den lovbestemte trygdeordningen betaler du inn en fastsatt prosentandel av lønnen din. I prinsippet skal 53 % av avgiften betales inn av deg, mens arbeidsgiver betaler ca. 47 %. Selvstendig næringsdrivende betaler imidlertid selv hele avgiften til syketrygden, langtidspleietrygden og pensjonstrygden. Kun arbeidsgivere betaler inn avgifter til ulykkestrygden.

Arbeidsgiveren din er ansvarlig for beregning og den faktiske innbetalingen av avgifter hver gang lønnen din blir utbetalt. Han/hun beholder sin avgiftsprosent og betaler den samlede trygdeavgiften (dvs. avgiftene for sykdom, langtidspleie, pensjon og arbeidsløshetsstrygd) til de lovbestemte syketrygdekassene (byrå for innkreving) du har valgt.

Den totale avgiftsinnbetalingen til syketrygden utgjør for tiden 15,5 % av inntektene dine, opp til et nivå som fastsettes på årlig basis (tak for beregningen av avgifter: EUR 45 900 årlig). 7,3 % av avgiftsinnbetalingen bæres av arbeidsgiver. Hvis de finansielle behovene hos de respektive syketrygdekassene ikke dekkes av den inntektsbaserte avgiften, kan trygdekassene kreve inn en tilleggsavgift som ikke er inntektsbasert. Hvis den gjennomsnittlige innbetalingen av tilleggsavgiften til lovbestemt syketrygd overstiger 2 % av inntektene som danner grunnlaget for innbetalingene, har du rett til en sosial kompensasjon (*Sozialausgleich*).

Avgiftssatsen for langtidspleietrygd (*Pflegeversicherung*) er 1,95 %. Personer med trygdemedlemskap som er født etter 1940 og ikke har barn, betaler en tilleggsavgift på 0,25 % etter fylte 23 år.

Taket for obligatorisk, lovbestemt syketrygd og langtidspleietrygd var EUR 50 850 årlig.

For generell pensjonstrygd er det totale beløpet 19,60 % av inntektene opp til avgiftstaket (EUR 66 000 årlig i de gamle delstatene, og 57 600 årlig i de nye delstatene). Vanligvis bæres halvparten av avgiftsinnbetalingen av arbeidsgiver.

I 2011 utgjorde avgiften til arbeidsløshetsstrygden 3,0 % av inntektene opp til gjeldende avgiftstak for arbeidsløshetsstrygden. I prinsippet bæres halvparten av avgiftsinnbetalingen av arbeidsgiver, og halvparten av arbeidstaker.

Det er ingen avgiftsinnbetaling knyttet til familieytelser (som finansieres av offentlige trygdekasser).

Kapittel II: Helsetjenester

Når har du rett til helsetjenester?

Alle som tjener mindre enn EUR 50 850, har plikt til å melde seg inn i en lovbestemt eller privat helsetrygdordning.

Følgende personer har rett til ytelser:

- personer som er i lønnet arbeid eller under yrkesrettet opplæring, inkludert lærlinger
- pensjonister med tilstrekkelig lang trygdetid
- arbeidsløse personer som mottar arbeidsløshetsytelser
- funksjonshemmede personer på skjermede arbeidsplasser
- personer som deltar i yrkesrettet rehabilitering eller får yrkesopplæring i særskilte opplæringsinstitusjoner for unge (*Jugendhilfe*)
- studenter under anerkjent høyere utdanning
- gårdbrukere samt familiemedlemmer som hjelper til med gårdsarbeidet
- kunstnere og forfattere
- personer som ikke har noen annen rett til helsetjenester (under visse betingelser).

Det stilles ikke noe krav om minste trygdetid.

Hva dekkes?

Forebyggende undersøkelser

For at sykdommer skal oppdages tidlig har du og familien din rett til følgende forebyggende helseundersøkelser:

- screeningundersøkelser for barnesykdommer frem til barnet fyller seks år samt fra og med ti års alder
- årlige screeningundersøkelser for kreft: for kvinner fra fylte 20 år, for menn fra fylte 45 år
- en generell medisinsk screeningundersøkelse annethvert år, særlig med henblikk på hjerte- og karsykdommer og nyresykdommer eller diabetes fra 35 års alder for personer med trygdemedlemskap.

Legebehandling

Så lenge du har trygdemedlemskap, har du og familien din rett til behandling hos allmennpraktiserende lege, spesialist og tannlege.

For hvert kvartal skal alle voksne betale en særskilt avgift (*Praxisgebühr*) på EUR 10 for hver innledende konsultasjon hos lege eller tannlege. Denne avgiften (*Praxisgebühr*) skal ikke betales ved henvisning fra lege samme kvartal eller for halvårlige kontroller hos tannlegen.

Legemidler, terapeutiske hjelpemidler og utstyr

Legemidler fås på resept fra en lege tilknyttet syketrygdkassen, og utleveres på et apotek. For hvert legemiddel som kjøpes på et apotek, påløper det som regel et tillegg på 10 % av salgsprisen, med et minstebeløp på EUR 5 og et tak på EUR 10. Tilleggsgebyret kan imidlertid ikke overstige prisen på legemiddelet. Du må selv betale for legemidler mot visse sykdommer, for eksempel vanlige forkjølelser eller influensa, inkludert medisiner til behandling av disse, som nesespray, smertestillende, hostesaft og slimløsende midler, munn- og halsmedisin med unntak av soppinfeksjon, avføringsmidler og medisiner mot reisesyke.

Medisiner hvis hovedformål er å bedre livskvaliteten, er også unntatt fra dekning. Særlig er medisiner knyttet til ereksjonssvikt, potensmidler, røykeslutt, slanking, appetittsvekkelse, kroppsvektsregulering og hårvekst unntatt. Det er imidlertid et unntak fra regelen om at reseptfrie legemidler ikke skal betales av trygdekassen. Det gis for eksempel (delvis) refusjon av legemidler til utviklingshemmede barn opp til 12 år, samt legemidler som i henhold til retningslinjene fra det felles forbundsutvalget (*Gemeinsamer Bundesausschuss*) utgjør standardbehandling ved behandling av alvorlige sykdommer.

Personer med trygdemedlemskap har også rett til terapeutisk behandling (fysioterapi, logopedi, yrkesbehandling, fotpleie). Medlemmer må betale inn en tilleggsavgift på 10 % av kostnaden, pluss EUR 10 per resept.

Syketrygdkassen tar også økonomisk ansvar for kostnader til medisinsk nødvendig høreapparat, proteser og andre hjelpemidler opp til et bestemt beløp. Voksne med trygdedekning har kun begrenset rett til visuelle hjelpemidler. For hjelpemidler er det nødvendig med forhåndsgodkjenning fra trygdeordningen hvis de ikke dekkes av ordningen. Tilleggskostnaden for hjelpemidler tilsvarer 10 % av prisen, med et minimum på EUR 5 og et tak på EUR 10. Tilleggsavgiften skal imidlertid ikke overstige prisen på det kjøpte produktet. Tilleggsavgiften for forbrukshjelpemidler er begrenset til EUR 10 for hele den månedlige bruken av slike hjelpemidler.

Tannlegetjenester

Syketrygdkassene gir full dekning for medisinsk nødvendig forebyggende og kirurgisk tannbehandling.

Personer med trygdemedlemskap betaler 20 % av kostnadene ved kjeveortopedisk behandling (forebygging og korrigerende av skjevheter i jeksler eller tenner). De 20 % refunderes fra syketrygdkassen etter at behandlingen er fullført. Det ytes full kompensasjon for nødvendig kjeveortopedisk behandling til trygdemedlemmer under 18 år (i enkelte tilfeller også for eldre personer).

Personer med trygdedekning mottar diagnoserelatert, fast støtte for tannproteser og kroner, som tilsvarer 50 % av kostnadene for den faste standardhjelpen, den såkalte standardstønaden (*Regelleistung*). Den faste støtten øker med regelmessig bevist forebygging. I tillegg til den faste støtten har personer med inntekt under en viss grense rett til samme beløp samt medisinsk nødvendig standardstøtte uten å bli belastet i urimelig grad for dette.

Hjemmesykepleie og hjemmehjelp

Hvis omstendighetene tilsier at du ikke kan få nødvendig pleie og tilsyn hos en person som bor i husstanden når du er syk, vil syketrygdkassen ikke bare betale for legebehandling, men også for nødvendig hjemmesykepleie utført av kvalifisert pleiepersonale. Denne retten gjelder bare i tilfeller der sykehusbehandling er nødvendig, men ikke mulig, eller der slik behandling kan unngås eller forkortes gjennom hjemmebasert pleie. I prinsippet er retten til hjemmepleie begrenset til fire uker for hvert sykdomstilfelle.

I prinsippet er retten til hjemmehjelp begrenset til fire uker per sykdomstilfelle når du som følge av sykdommen ikke kan utføre vanlig husarbeid. Denne ytelsen tildeles imidlertid bare hvis husstanden omfatter et barn som er under 12 år eller er funksjonshemmet, og som ikke kan passes av en annen person hjemme.

Sykehusbehandling

Du har rett til enhver form for sykehusbehandling som du måtte få behov for. Behovet for sykehusbehandling må dokumenteres med legeattest. Bortsett fra i nødstilfeller må det søkes til syketrygdkassen på forhånd om dekning av kostnader. I inntil 28 dager per kalenderår må du betale inn en avgift på EUR 10 for hver dag på sykehuset.

Reiseutgifter

Reiseutgifter som oppstår i forbindelse med legebehandling, kan under visse betingelser dekkes helt eller delvis av syketrygdkassen. Trygdemedlemmer betaler 10 % av reiseutgiftene selv, med et minstebeløp på EUR 5 og et tak på EUR 10 per reise.

Hvordan får du tilgang til helsetjenester?

Før eventuell legebehandling må du fremvise et helsetrygdkort (*Krankenversichertenkarte*) for den aktuelle legen. I nødstilfeller vil legen behandle deg uten å kreve dette kortet. I slike tilfeller skal du forevise helsetrygdkortet innen de neste 10 dagene.

Behandling utføres av leger og tannleger som har inngått avtale med syketrygdkassene – mer enn 90 % av alle etablerte, praktiserende leger og tannleger – og du kan velge mellom disse før behandlingen begynner eller ved begynnelsen av hvert kalenderkvartal.

En liste over disse legene og tannlegene fås hos din syketrygdinstitusjon.

Hvis legen din anser det som nødvendig å henvise deg til en spesialist, en poliklinikk eller lignende institusjon, gir vedkommende deg et henvisningsbrev (*Überweisungsschein*).

Kapittel III: Kontantytelser ved sykdom

Når har du rett til kontantytelser ved sykdom?

Hvis du er arbeidstaker i Tyskland og blir arbeidsufør på grunn av sykdom, får du fortsatt utbetalt lønn fra arbeidsgiver, uavhengig av din ukentlige eller månedlige arbeidstid. Rett til fortsatt utbetaling av lønn (*Entgeltfortzahlung*) gjelder bare hvis arbeidsforholdet har vart i fire uker sammenhengende.

Hva dekkes?

Hvis du blir arbeidsufør grunnet sykdom uten at det er selvforskyldt, vil arbeidsgiveren din som regel fortsette å utbetale lønnen din i løpet av de første seks ukene med arbeidsuførhet.

Syke personer som ikke eller ikke lenger får lønn utbetalt av arbeidsgiver, har rett til sykepenger (*Krankengeld*) som utbetales av sykestrygdkassen. Ytelsesbeløpet er 70 % av din vanlige inntekt (*Regelentgelt*), men det kan ikke overstige 90 % av din vanlige nettoinntekt.

Sykepengene utbetales frem til slutten av den attesterte perioden med arbeidsuførhet. Det er imidlertid ikke mulig å motta kontantytelser for én og samme sykdom i mer enn 78 uker i løpet av en periode på tre år. På slutten av treårsperioden finnes det visse betingelser som tilsier at betaling for en ytterligere periode på tre år er mulig.

For personer som mottar andre ytelser som uføreytelser eller ytelser fra utlandet, blir sykepengene enten trukket tilbake eller redusert.

Hvordan får du tilgang til kontantytelser ved sykdom?

Hvis du er ute av stand til å arbeide, må du varsle arbeidsgiver umiddelbart om arbeidsuførheten og sannsynlig varighet for denne.

Hvis arbeidsuførheten varer i mer enn tre kalenderdager, må du fremvise en legeattest for arbeidsgiver, senest den fjerde dagen med sykdom. Retten til kontantytelser ved sykdom begynner i prinsippet fra dagen etter at arbeidsuførheten ble stadfestet hos lege. Legeattesten indikerer forventet varighet for arbeidsuførheten. Denne må du gi til arbeidsgiver.

Du har oppmøteplikt ved eventuell innkalling til medisinsk undersøkelse. Dersom du uten gyldig grunn unnlater å møte, kan det medføre at sykepengene bortfaller.

Hvis du mottar andre ytelser (f.eks. pensjon) eller hvis sykdommen skyldes en arbeidsulykke eller yrkessykdom, må du informere sykestrygdkassen din. Under arbeidsuførhetens varighet kan du ikke forlate Tyskland uten tillatelse fra sykestrygdkassen. Hvis du gjør dette uten slik tillatelse, kan det medføre bortfall av ytelser.

Rett til kontantytelser ved sykdom hos barn

Hvis du dekkes av lovbestemt sykestrygd og barnet ditt (opp til 12 års alder) er sykt og trenger pleie (som foreskrevet av lege), har du rett til sykepenger i maksimalt 10 arbeidsdager per barn (i alt maksimalt 25 arbeidsdager) i løpet av hvert kalenderår, forutsatt at ingen annen person i husstanden kan ta vare på barnet.

Kapittel IV: Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon

Når har du rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?

Alle kvinner som har rett til [naturalytelser under syketrygden](#), har også rett til naturalytelser under svangerskapet og etter nedkomsten.

Kvinner som er medlem av den lovbestemte syketrygden, mottar fødselspenger på EUR 13 per kalenderdag under fødselspermisjonen og på nedkomstdatoen hvis de har rett til sykepenger ved arbeidsuførhet eller hvis lønn ikke blir utbetalt under fødselspermisjonen. Kvinnelige arbeidstakere som ikke selv er medlem av den lovbestemte syketrygden (f.eks. kvinner med private trygdeforsikringer eller kvinner som dekkes av den lovbestemte syketrygden på grunnlag av en nedarvet rett («*familienversicherung*»), mottar totalt EUR 210 i fødselspenger, utbetalt av forbundsstaten.

Hva dekkes?

Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon omfatter følgende:

- legetilsyn og assistanse fra jordmor under svangerskapet og etter fødselen
- jordmorhjelp under fødselen, og om nødvendig også legehjelp
- legemidler, materiell og andre medisinske hjelpemidler/medisinsk bistand
- dekning av eventuelle kostnader ved fødsel på sykehus
- rett til hjemmesykepleie
- rett til hjemmehjelp

Fødselspengene utbetales for seks uker før og åtte uker etter fødselen (12 uker ved for tidlig fødsel eller ved flerbarnsfødsel). Ved for tidlig fødsel blir fødselspermisjonen etter fødsel utvidet med de dagene som ikke kunne tas før fødselen. Beløpet avhenger av lønnen din, og utgjør maksimalt EUR 13 per dag. Differansen mellom denne ytelsen og lønnen din utbetales av arbeidsgiveren din.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?

Hvis du er gravid, må du anskaffe deg et svangerskapskort (*Mutterschaftspass*), som inneholder informasjon om retten din til videre undersøkelser.

Kapittel V: Ytelser ved uførhet

Når har du rett til ytelser ved uførhet?

Alle som har pliktig medlemskap i pensjonstrygden (dvs. alle arbeidstakere og visse grupper selvstendig næringsdrivende som tjener mer enn en minsteinntekt) har rett til ytelser ved uførhet.

Pensjon for generell uførhet (*Erwerbsminderung*)

Denne pensjonen tildeles et trygdemedlem som på grunn av en helserelatert nedsettelse av arbeidsevnen ikke lenger kan utføre en aktivitet under vanlige arbeidsmarkedsvilkår i minst seks timer (pensjon for delvis arbeidsuførhet) eller i minst tre timer (fullstendig arbeidsuførhet) per dag.

For å ha rett til pensjon må du kunne dokumentere at du har betalt inn trygdeavgifter i minst 60 måneder (minste trygdetid). I tillegg må du kunne dokumentere at du har vært pliktig trygdemedlem i tre av de siste fem årene før uførheten inntraff. Denne perioden kan utvides, for eksempel med perioder med arbeidsuførhet, arbeidsløshet, skolegang eller barnepass. Når en person med trygdemedlemskap blir ufør mindre enn seks år etter å ha fullført utdanning eller opplæring, lettes vilkårene noe.

Pensjon for delvis uførhet (*teilweise Erwerbsminderung*)

Av hensyn til deres berettigede forventning kan trygdemedlemmer også søke om pensjon i tilfelle delvis arbeidsuførhet, såfremt de overholder betingelsene i trygdelovgivningen og er født før 2. januar 1961, og såfremt deres helserelaterte nedsatte arbeidsevne hindrer dem i å arbeide mer enn seks timer per dag i gjeldende yrke eller i et annet yrke som er akseptabelt for dem.

Grenser for annen inntekt

Hvis du begynner å arbeide og har inntekt i tillegg til pensjonen, kan dette føre til tap av pensjonsretten. Du bør derfor rådføre deg med den aktuelle pensjonsinstitusjonen før du begynner å arbeide.

Særskilte regler for gruvarbeidere

Hvis du er gruvarbeider, vil arbeidsevnen din vurderes som nedsatt hvis du som følge av sykdom eller funksjonshemning ikke lenger kan utføre dine vanlige oppgaver som gruvarbeider, eller lignende oppgaver, med mindre du utøver en tilsvarende beskjeftigelse utenfor gruvesektoren. Supplerende inntekt fra et yrke som ikke lønnsmessig tilsvarer ditt tidligere yrke, får ikke innvirkning på pensjonen din.

En gruvarbeider har ved fylte 50 år rett til pensjon hvis vedkommende ikke lenger er arbeidstaker i et yrke som lønnsmessig tilsvarer jobben som gruvarbeider. For å få rett til denne pensjonen må du imidlertid ha fullført en minste trygdetid på 25 år.

Rehabiliteringstiltak

Pensjonslovgivningen anerkjenner prinsippet om «rehabilitering fremfor pensjon». Hvis rehabiliteringstiltak kan opprettholde og forbedre inntektsevnen til en person med trygdemedlemskap, vil pensjonstrygdinstitusjonen først tilby medisinsk eller yrkesrettet rehabilitering i stedet for pensjon.

Hva dekkes?

Pensjonsbeløpet avhenger av de trygdeavgiftene du har betalt inn i løpet av hele medlemsperioden din. I tillegg til perioder med avgiftsinnbetaling kan andre perioder med fritak eller med redusert avgiftsinnbetaling bidra til å øke pensjonen.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved uførhet?

I prinsippet tildeles pensjoner bare etter søknad. Søknaden sendes til den relevante trygdeinstitusjonen.

Kapittel VI: Alderspensjon og -ytelser

Når har du rett til aldersytelser?

Alle som har pliktig medlemskap i pensjonstrygden (dvs. alle arbeidstakere og visse grupper selvstendig næringsdrivende som tjener mer enn en minsteinntekt), har rett til aldersytelser.

En alderspensjon anses å være en belønning for det arbeidet du har utført i løpet av arbeidslivet. For å motta slik pensjon må du ha nådd en viss alder og fullført en minste trygdetid (generell minste trygdetid er fem år med avgiftsinnbetaling eller likestilte perioder).

Alle kalendermåneder der du har betalt avgifter eller har hatt omsorg for et barn under tre år, medregnes med tanke på opptjening av en minste trygdetid på 5, 15 og 25 år. Når det gjelder kravet om en minste trygdetid på 35 år, medregnes alle perioder som gir rett til pensjon. Dette omfatter for eksempel utdanningsperioder og perioder med omsorg for et barn under ti år.

Hvis du ved oppnådd pensjonsalder ønsker å redusere yrkesaktiviteten uten å slutte helt, kan du velge delpensjon, dvs. at du mottar alderspensjon i form av en delpensjon (en tredel, halvparten eller to tredeler av full pensjon). Du kan også velge ikke å søke om pensjon inntil videre. Hvis du ved fylte 65 år ikke søker om alderspensjon eller bare søker om delpensjon, økes endelig full pensjon med 0,5 % per måned (6 % per år) av pensjonsbeløpet du ikke søkte om tidligere.

Vanlig alderspensjon (*Regelaltersrente*)

Ordinær pensjonsalder skal økes gradvis til 67 år fra 2012 til 2029, med start fra personer som er født i 1947.

For alle som er født etter 1963, blir ordinær pensjonsalder 67 år. Det vil fortsatt være mulig for personer med trygdemedlemskap å pensjonere seg ved fylte 65 år uten at pensjonene deres blir redusert, såfremt de har fullført 45 år med pliktig avgiftsinnbetaling som arbeidstaker og under perioder med pass av barn under 10 år.

Det er ingen grenser for inntektsbeløpet du kan motta i tillegg til den vanlige alderspensjonen.

Førtidspensjon

Alderen for førtidspensjonering vil bli justert i henhold til den nye ordinære pensjonsalderen. Det blir imidlertid ingen justering av pensjonstyper som er under utfasing. For disse er ordinær pensjonsalder fortsatt 65 år.

Du kan søke om førtidspensjon (med redusert sats) fra fylte 63 år, etter 35 års trygdetid.

Søknad om alderspensjon for personer med alvorlig funksjonshemning kan fremmes av medlemmer som har nådd 65 års alder, som er erklært alvorlig funksjonshemmet ved begynnelsen av utbetalingsperioden, og som har fullført en minste trygdetid på 35

år. Tidlig utbetaling av denne typen alderspensjon er mulig fra 62 års alder, med redusert sats.

Et medlem som er født før 1. januar 1952, kan søke om en redusert alderspensjon fra fylte 63 hvis vedkommende oppfyller følgende vilkår:

- han/hun har opptjent 15 års trygdetid
- han/hun har betalt inn pliktige avgifter for trygdepliktig arbeid i åtte av de siste ti årene før pensjonsutbetalingen begynner
- han/hun er arbeidsløs på pensjonstidspunktet
- han/hun har vært arbeidsløs etter fylte 58 år og seks måneder, i totalt 52 uker, eller har arbeidet deltid på grunn av alder (*Altersteilzeitarbeit*) i minst 24 måneder før pensjonstidspunktet

Som kompensasjon for den forlengede varigheten på pensjonsutbetalingene, reduseres pensjonen med 0,3 % for hver måned med pensjonsutbetaling i forkant av den ordinære pensjonsalderen (før 65 års alder når det gjelder alderspensjon for personer med alvorlig funksjonshemning).

Særskilte regler gjelder for gruvearbeidere. Disse har rett til alderspensjon ved fylte 60 år, forutsatt at de har fullført en minste trygdetid på 25 år.

Alderspensjon for kvinner

Kvinner har rett til alderspensjon ved 60 års alder hvis de kan dokumentere mer enn ti års pliktig avgiftsinnbetaling etter fylte 40 år. Minste trygdetid er 15 år. Kvinnelige medlemmer som er født i eller etter 1952, har imidlertid ikke rett til å søke om denne alderspensjonen.

Hva dekkes?

Pensjonsbeløpet avhenger i hovedsak av de trygdeavgiftene du har betalt inn i løpet av hele medlemsperioden. I tillegg til perioder med avgiftsinnbetaling kan andre perioder med fritak eller med redusert avgiftsinnbetaling bidra til å øke pensjonen.

Hvordan får du tilgang til aldersytelser?

I prinsippet tildeles pensjoner bare etter søknad. Søknaden sendes til den relevante trygdeinstitusjonen.

Kapittel VII: Etterlatteytelser

Når har du rett til etterlatteytelser?

Alle som har pliktig medlemskap i pensjonstrygden (dvs. alle arbeidstakere og visse grupper selvstendig næringsdrivende som tjener mer enn en minsteinntekt), har også rett til etterlatteytelser.

Det utbetales en enke- eller enkemannspensjon til etterlatte ektefelle, etterlatte partner i et registrert partnerskap, og i noen tilfeller også til fraskilt ektefelle.

Rett til **enke- eller enkemannspensjon** er underlagt en minste trygdetid på fem år med avgiftsinnbetaling eller likestilte perioder. Trygdetiden kan regnes som fullført dersom et medlem dør som følge av en yrkesskade eller kort tid etter å ha fullført utdanning/opplæring. For at etterlatte ektefelle skal ha rett til pensjon, må dessuten ekteskapet i prinsippet ha vart i minst ett år.

En **barnepensjon** utbetales i prinsippet når et medlem dør, til barn under 18 år. Aldersgrensen økes til 27 år hvis det foreldreløse barnet er under utdanning eller yrkesopplæring, hvis hun eller han frivillig gjennomfører et år med samfunnsarbeid eller miljøarbeid, eller har en funksjonshemming som hindrer vedkommende i å forsørge seg selv. Hvis utdanningen eller yrkesopplæringen blir avbrutt av lovbestemt militær eller sivil verneplikt, blir retten til barnepensjon utvidet tilsvarende utover fylte 27 år. Det utbetales delvis barnepensjon hvis den ene forelderen fortsatt lever, og full barnepensjon hvis begge foreldrene er døde.

Hva dekkes?

Enke- og enkemannspensjon (*Witwen-und Witwerrenten*)

Enke- eller enkemannspensjonen utgjør 25 % av full uførepensjon (*Rente wegen voller Erwerbsminderung*) for avdøde (minste enke-/enkemannspensjon). Denne ytelsen utbetales i maksimalt to år. Pensjonen økes hvis mottakeren har omsorg for et barn, har fylt 45 år (fra 2012 heves denne aldersgrensen gradvis opp til 47 år i 2029), eller hvis mottakers inntektsevne er redusert til 55 % (høyeste enke-/enkemannspensjon). Enker eller enkemenn som har hatt omsorg for barn, har også rett til et tillegg. I tilfelle skilsmisse deles de oppnådde rettighetene til alders- og uføretrygd mellom de tidligere ektefellene.

Pensjonsdeling

I stedet for å søke om ytelse til enker-/enkemenn i henhold til vanlig prosedyre, kan ektefellene i en felles erklæring be om at pensjonsrettighetene som er opptjent i løpet av ekteskapet, skal deles. Vilkårene er at ektefellene hver må ha fullført en trygdetid på minst 25 år, må ha giftet seg etter 31. desember 2001 og/eller de to partene må begge ha vært under 40 år på den datoen. Hvis disse vilkårene er oppfylt, kan partnere i et registrert partnerskap også be om å få pensjonen delt.

Barnepensjon (Waisenrente)

Barnepensjonen for barn som har mistet én forelder, utgjør 10 % av pensjonen til den avdøde forelderen pluss et barnetillegg. For barn som har mistet begge foreldre, utgjør pensjonen 20 % av de avdøde foreldrenes pensjoner pluss et barnetillegg. Barnepensjonen reduseres med maksimalt 10,8 % hvis personen med trygdemedlemskap dør før fylte 63 år.

Inntektsvurdering

Når etterlattepensjonen skal fastsettes, tas det til en viss grad hensyn til mottakerens yrkesmessige eller alternative inntekt samt eventuelle kapitalinntekter. Det månedlige, faste ytelsesbeløpet er for tiden EUR 718,08 i gamle delstater og EUR 637,03 i nye delstater. Dette beløpet økes for hvert barn som har rett til barnepensjon. Når det gjelder barnepensjon tas inntekt bare i betraktning hvis det foreldreløse barnet er over 18 år. Det månedlige, faste ytelsesbeløpet for et foreldreløst barn er for tiden EUR 478,72 i gamle delstater og EUR 424,69 i nye delstater. Hvis mottakerens egen inntekt overstiger det faste ytelsesbeløpet, avregnes 40 % av den gjenværende nettoinntekten mot enke-, enkemanns- eller barnepensjonen.

Hvordan får du tilgang til etterlatteytelser?

I prinsippet tildeles pensjoner bare etter søknad. Søknaden sendes til den relevante trygdeinstitusjonen.

Kapittel VIII: Ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer

Når har du rett til ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer?

Ulykkestrygd er obligatorisk for arbeidstakere og lærlinger. Andre grupper har også pliktig medlemskap, herunder: barn som går i barnehage eller blir passet av kvalifisert personell, skoleelever som følger generell skolegang, personer som er under rehabilitering samt studenter som tar høyere utdanning. Selvstendig næringsdrivende er i prinsippet unntatt fra pliktig trygdemedlemskap, bortsett fra i tilfeller der den relevante instansen for ulykkestrygd eksplisitt dekker disse gjennom en bestemmelse i statuttene sine. Uansett kan selvstendig næringsdrivende velge å tegne et frivillig trygdemedlemskap.

Ytelser knyttet til ulykkestrygden utbetales bare i forbindelse med de hendelsene som dekkes av trygden, dvs. arbeidsulykker og yrkessykdommer.

Arbeidsulykker omfatter ikke bare slike som inntreffer under utførelse av godkjente aktiviteter, men også ulykker som skjer på vei til og fra arbeid. Det siste gjelder ulykker som personen med trygdemedlemskap blir utsatt for når vedkommende er på vei til eller fra den godkjente aktiviteten. Yrkessykdommer er sykdommer som personer med trygdemedlemskap får som et resultat av eller under utførelse av den godkjente aktiviteten, og som er definert i erklæringen om yrkessykdommer (en liste over 73 anerkjente sykdommer). Andre sykdommer som ikke står på denne listen, kan også gjennom dokumentasjon vurderes som yrkesrelaterte (blandet system).

Det må være en årsakssammenheng mellom den godkjente aktiviteten og ulykken/sykdommen, og mellom ulykken/sykdommen og de helsemessige problemene.

Hva dekkes?

Gjennom kompensasjon for helseskader som skyldes en godkjent aktivitet, kan du søke om følgende ytelser:

Medisinsk behandling

Medisinsk behandling omfatter førstehjelp, legebehandling, legemidler, terapeutisk behandling og hjelpemidler, hjemmesykepleie og medisinsk rehabilitering.

Ytelser til fremme av deltagelse i arbeidslivet

Ytelser til fremme av deltagelse i arbeidslivet omfatter ytelser for å beholde eller skaffe seg en jobb, jobbsøking, arbeidspraksis, yrkesforberedelser, utdanning og videreutdanning samt omskolering.

Ytelser til fremme av deltagelse i samfunnet

Formålet med disse ytelsene er å integrere personer i samfunnslivet igjen ved å hjelpe dem med blant annet følgende:

- tilegne seg kunnskaper og praktiske ferdigheter
- forstå omgivelsene
- anskaffe, vedlikeholde og utstyre en bolig som egner seg for funksjonshemmede
- bo for seg selv i en skjermet bolig
- delta i det kulturelle og sosiale samfunnslivet

Tilleggsytelser

Tilleggsytelsene utgjør først og fremst gruppebasert gjennomføring av rehabiliteringstrening som er foreskrevet av en lege, og som gjennomføres under medisinsk tilsyn, reiseutgiftene som påløper i forbindelse med slik trening, bedriftsstøtte, hjemmehjelp og utgifter til barnepass.

Ytelser ved langtidspleie

Hvis du blir pleietrengende som følge av en godkjent hendelse, har du rett til pleietjenester eller kontantytelser (selv om du allerede mottar pensjon).

Yrkesskadeytelser og midlertidige ytelser

Du har rett til yrkesskadeytelser så lenge du er ute av stand til å arbeide. Ytelsen utgjør 80 % av bruttoinntekten din før arbeidsuførheten inntraff, og kan ikke overstige nettoinntekten din. Utbetaling av yrkesskadeytelser begynner vanligvis når perioden med rett til fortsatt utbetaling av lønn er avsluttet, og pågår i maksimalt 78 uker. Utbetaling av yrkesskadeytelser opphører ikke før eventuell sykehusbehandling er fullført. Ytelsen avsluttes hvis du blir tilkjent uførepensjon.

En midlertidig ytelse tildeles mens du mottar ytelser til fremme av deltagelse i arbeidslivet. Denne midlertidige ytelsen er noe lavere enn yrkesskadeytelsen.

Pensjon

Hvis inntektsevnen din som følge av en arbeidsulykke eller yrkessykdom reduseres med minst 20 % i mer enn 26 uker, har du rett til pensjon. Pensjonsbeløpet avhenger av hvor mye inntektsevnen din har blitt redusert, samt din tidligere årsinntekt (inntekt fra de siste 12 kalendermånedene før den aktuelle hendelsen).

Etterlatteytelser (Hinterbliebenenrenten)

Hvis din ektefelles død skyldtes en arbeidsulykke eller en yrkessykdom, får du utbetalt en etterlattepensjon. Pensjonen utgjør 40 % av årsinntekten til avdøde, forutsatt at du er over 47 år eller ute av stand til å arbeide, eller du har omsorg for et barn som har rett til barnpensjon. Hvis du er yngre og ikke har omsorg for barn, vil du i to år motta en årlig pensjon tilsvarende 30 % av avdødes årsinntekt. Pensjonen forlenges imidlertid utover to år hvis dødsfallet inntraff før 1. januar 2002, eller hvis ektefellene, hvorav minst én er født før 2. januar 1962, giftet seg før 1. januar 2002.

Barn under 18 år mottar en barnepensjon (*Waisenrente*). Et barn som har mistet én forelder, mottar 20 %, mens et barn som har mistet begge foreldrene, får 30 % av avdøde medlems årsinntekt. Hvis et barn fortsatt er under utdanning, utbetales pensjonen inntil fylte 27 år.

Hvis pensjonsmottakeren har egen inntekt, kan denne bli fratrukket pensjonen.

Engangsbeløp

Under visse vilkår kan et engangsbeløp (*Abfindung*) utbetales i stedet for pensjon.

Gravferdshjelp

Når et dødsfall skyldes en arbeidsulykke eller en yrkessykdom, utbetales gravferdshjelp (*Sterbegeld*). Det aktuelle beløpet tilsvarer en sjuendedel av referansesummen (Gamle delstater: EUR 4 500 – Nye delstater: EUR 3 840).

Hvordan får du tilgang til ytelser ved en arbeidsulykke eller yrkessykdom?

Det er den relevante ulykkestrygdinstitusjonen som offisielt fastslår hvorvidt en skade dekkes av trygden, og hvorvidt retten til ytelser er til stede. Du har ikke plikt til selv å sende inn søknad. Arbeidsgiver må varsle enhver ulykke til ulykkestrygdinstitusjonen.

Hvis du har vært utsatt for en ulykke, må du vanligvis konsultere en spesiallege (*Durchgangsarzt*) som er utnevnt av ulykkestrygdinstitusjonen. Denne spesiallegen tar avgjørelsene angående påfølgende medisinsk behandling, i samarbeid med din ansvarlige ulykkestrygdinstitusjon.

Kapittel IX: Familieytelser

Når har du rett til familieytelser?

Forutsatt at betingelsene nedenfor er overholdt, har alle som bor i Tyskland, rett til barnetrygd (*Kindergeld*) og en foreldreytelse (*Elterngeld*) for egne barn, adopterte barn eller for ektefelles barn (stebarn). Når det gjelder oppfyllelse av retten til barnetrygd kan også barnebarn eller fosterbarn som bor i samme husstand, tas med i beregningen.

Barnetrygd

Barnetrygd utbetales for alle barn opp til 18 års alder. Deretter har barnet fortsatt rett til ytelse hvis ett eller flere av følgende vilkår er oppfylt:

- Han/hun har ennå ikke fylt 21 år, er ikke i arbeid og er registrert som arbeidssøker hos et arbeidskontor i Tyskland eller en annen EU-medlemsstat, Island, Liechtenstein, Norge eller Sveits.
- Han/hun har ennå ikke fylt 25 år, og går på skole, studerer eller gjennomfører yrkesrettet opplæring, er i en overgangsperiode (med maksimalt fire måneders varighet) mellom to studie- eller opplæringsperioder, eller deltar i frivillig tjeneste i henhold til § 32, paragraf 4, setning 1 nr. 2, bokstav d i inntektsskatteloven (*EStG*), eller som ikke er i stand til å starte eller fortsette i yrkesrettet opplæring på grunn av mangel på opplæringssteder;
- Han/hun er ute av stand til å forsørge seg selv på grunn av en fysisk, mental eller psykisk funksjonshemning som inntraff før fylte 25 år.

Myndige barn skal kun tas med i beregningen etter fullføring av første yrkesrettede opplæring dersom de ikke er ansatt noe sted. Ansettelse opp til 20 timer med vanlig arbeidstid i uken, yrkesrettet opplæring eller ubetydelig arbeid er tillatt.

Hvis et barn har vært i militærtjeneste eller tilsvarende siviltjeneste, kan barnetrygd utbetales for barn i en utdannings- eller overgangsperiode, eller for barn som er arbeidssøkende, utover de ovennevnte aldersgrensene. I slike tilfeller utsettes sluttidspunktet for vurderingsperioden med denne tjenestens varighet. Barnetrygd utbetales imidlertid ikke mens selve militærtjenesten eller den tilsvarende siviltjenesten pågår.

Du har ikke rett til barnetrygd for et barn som du, din ektefelle eller en annen person som barnet har et foreldre/barn-forhold til, allerede mottar en tilsvarende ytelse for.

Foreldreytelse (*Elterngeld*)

Foreldreytelsen utbetales til moren og/eller faren, forutsatt at foreldrene bor sammen med barnet og selv har omsorg for barnet. En forelder mottar denne ytelsen så lenge vedkommende ikke arbeider i mer enn 30 timer per uke. Ytelsen utbetales inntil barnet fyller 14 måneder.

Ektefeller eller partnere som har omsorg for et barn etter fødselen (selv om det ikke er deres eget barn), kan motta foreldreytelsen under de samme vilkårene. Det samme

gjelder slektninger inntil tredje grad, hvis foreldrene i alvorlige tilfeller (sykdom, funksjonshemming eller død) ikke selv kan ta seg av barnet.

For adopterte barn og barn som tas inn i hjemmet med henblikk på adopsjon, kan foreldreytelsen utbetales i inntil 14 måneder. Perioden på 14 måneder begynner når barnet tas inn i hjemmet. Retten opphører når barnet har fylt åtte år.

Hva dekkes?

Barnetrygd

Barnetrygden utgjør EUR 184 for de første to barna, EUR 190 for det tredje barnet og EUR 215 for det fjerde barnet samt ytterligere barn.

Foreldreytelse

Foreldre kan motta foreldreytelser i minimum to måneder (minste referansetid) og maksimalt 12 måneder. I prinsippet har begge foreldre sammenlagt rett til totalt 12 månedlige utbetalinger, som utbetales for hver måned av barnets alder. De har rett til to ytterlige månedlige utbetalinger, såfremt begge foreldrene bruker foreldreytelsen og inntekten deres reduseres i minst to måneder (delte måneder). Enslige foreldre kan motta en foreldreytelse som erstatning for inntekt, i inntil 14 måneder.

Foreldreytelsen (*Eltersgeld*) erstatter i prinsippet 67 % av den justerte nettoinntekten. Med nettoinntekt på mer enn EUR 1200 før fødselen vil satsen for lønnskompensasjon reduseres gradvis til 65 %. For personer med lav inntekt heves erstatningssatsen til 100 %. I absolutte tall utgjør foreldreytelsen minst EUR 300 (uavhengig av inntekt) og maksimalt EUR 1 800 per måned. Familier med flere små barn mottar en søskenbonus som utgjør 10 % av den foreldreytelsen de har rett til, som tilsvarer minst EUR 75 per måned.

Hvordan får du tilgang til familieytelser?

Det må søkes skriftlig om å motta barnetrygd. Søknadsskjemaet fås hos arbeidsdirektoratet (familieytelseskassen). Du finner mer informasjon på <http://www.familienkasse.de>.

Arbeidsdirektoratet (familieytelseskassen) betaler ytelsen inn på den oppgitte bankkontoen i løpet av den måneden barnetrygden fastsettes.

Du har plikt til å varsle arbeidsdirektoratet umiddelbart og på eget initiativ, dersom det skjer endringer i forhold til informasjonen som er oppgitt i søknadsskjemaet, og som kan ha innvirkning på din rett til barnetrygd (f.eks. at et barn avslutter sin yrkesopplæring).

Hvilken familieytelseskasse som har ansvar for barnetrygden, varierer i henhold til bosted. Din familieytelseskasse vil gi deg den informasjonen du måtte trenge. Du kan finne ansvarlig instans her: <http://www.familien-wegweiser-regional.de/Kindergeld.113.0.html>.

Foreldreytelser utbetales bare etter skriftlig søknad. Det relevante kontoret for foreldreytelser har ansvar for å vurdere søknaden din og utbetale ytelsen. Det varierer fra delstat til delstat hvilken instans som utfører denne oppgaven. Informasjon om

hvilket kontor som er ansvarlig i ditt tilfelle, samt søknadsskjemaer, finner du her:
<http://www.familien-wegweiser-regional.de/Elterngeld.73.0.html>.

Kapittel X: Arbeidsløshet

Når har du rett til ytelser ved arbeidsløshet?

Ordinære arbeidsløshetsytelser

Hvis du er arbeidstaker eller lærling og blir arbeidsløs, har du i prinsippet rett til arbeidsløshetsytelser, forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:

- Du har registret deg som arbeidsløs hos arbeidskontoret og søkt om ytelsen.
- Du er arbeidsløs eller arbeider mindre enn 15 timer i uken.
- Du er tilgjengelig for arbeid, dvs. at du må være i stand til å arbeide og villig til å akseptere ethvert egnet arbeid du blir tilbudt, og du søker aktivt etter arbeid.
- Du har fullført minste opptjeningstid for å ha rett til arbeidsløshetsytelser, dvs. at du må ha vært arbeidstaker med pliktig avgiftsinnbetaling i minst 12 måneder i løpet av de siste to årene. Under visse betingelser, og frem til juli 2012, er det tilstrekkelig å være arbeidstaker i seks måneder for å oppnå minste opptjeningstid.

Som arbeidsløs har du plikt til å utnytte enhver mulighet til å finne arbeid. Du må oppfylle de forpliktelsene som er nevnt i integreringsavtalen som arbeidsdirektoratet har inngått med deg.

Det beregnes en karenstid (*Sperrzeit*) på 12 uker hvis du uten gyldig grunn har gjort ett eller flere av følgende:

- Du har selv sagt opp arbeidsforholdet.
- Du avslår arbeidstilbud som arbeidskontoret formidler til deg.
- Du nekter å delta i rimelige tiltak som kan hjelpe deg å finne arbeid.
- Du ignorerer en innkalling til oppmøte hos arbeidskontoret, eller du unnlater å umiddelbart registrere deg som jobbsøker.

Minsteytelser for arbeidssøkende (arbeidsløshetsytelser II / sosialhjelpsytelser)

Etter at du har mottatt arbeidsløshetsytelser, eller i tillegg til slike ytelser, har du rett til arbeidsløshetsytelser av type II hvis du oppfyller følgende vilkår:

- Du er i stand til å arbeide.
- Du mangler midler til livsopphold.
- Du er mellom 15 og 65 år (eller har nådd den differensierte aldersgrensen i henhold til § 7a, bind II i trygdeloven, *Sozialgesetzbuch SGB II*).
- Du har fast bosted i Tyskland.

Stønadsmottakere som er ute av stand til å arbeide, og som bor med en annen stønadsmottaker uten midler til livsopphold, som er i stand til å arbeide, i et «behovsfellesskap» (*Bedarfsgemeinschaft*) har rett til sosialhjelpsytelser, med mindre de faller inn i personkategorien som er definert i bind XII av trygdeloven (*Sozialgesetzbuch, SGB XII*).

Hva dekkes?

Ordinære arbeidsløshetsytelser

Ytelsene varierer i henhold til lønn, skatteklassen som står oppført på skattekortet ditt og hvorvidt du har barn eller ikke.

Ved beregning av ytelsen tas det utgangspunkt i siste års gjennomsnittlige dagslønn, inntil et ytelsestak på EUR 5 500 per måned i gamle delstater og EUR 4 800 per måned i nye delstater.

Stønadsmottakere med barn mottar 67 % av nettoinntekten, mens stønadsmottakere uten barn mottar 60 % av nettoinntekten.

Ytelsenes varighet avhenger av hvor lenge du har betalt inn avgifter, og av alderen din, med en maksimumsvarighet på 24 måneder. Den kan variere fra seks måneder for personer som har hatt pliktig medlemskap i 12 måneder, og inntil maksimalt 24 måneder for eldre personer som har hatt pliktig medlemskap i 48 måneder. Ytelsenes varighet kan under spesielle omstendigheter strekke seg fra tre til fem måneder, etter at en opptjeningstid på seks til 10 måneder er fullført. Denne bestemmelsen gjelder til juli 2012.

Minsteytelse for arbeidssøkende (arbeidsløshetsytelser II / sosialhjelpsytelser)

Minsteytelsen for arbeidssøkende er en behovsorientert, behovsprøvd velferdsstønad, hvis størrelse avgjøres på linje med sosialhjelp for å sikre et sosiokulturelt eksistensminimum. Det nødvendige livsoppholdsnivået tildeles i henhold til «normale behov» (*Regelbedarfe*) på forbundsnivå, og er de samme over hele Tyskland. Faktiske bo- og oppvarmingskostnader dekkes fullt ut hvis disse er rimelige. Normalbehovet som er bestemt, tildeles som et engangsbeløp som dekker kostnader til mat, personlig hygiene, husholdningsutstyr og personlige behov i hverdagen. I tillegg kan det utbetales midler for å dekke «ytterligere behov» (*Mehrbedarfe*) (f.eks. ernæring, støttet til enslige foreldre osv.) og andre særskilte behov. Per 1. januar 2011 er det foretatt en omorganisering av ordningen for garantert minsteinntekt med henblikk på sosiokulturelt eksistensminimum for barn, ungdom og unge voksne (den såkalte «utdanningspakken»). Denne pakken skal dekke behov knyttet til skoleturer, tilpasset skoleutstyr, felleslunsjer, skoletransport, idrett, kultur og fritidsaktiviteter, og under visse omstendigheter også undervisningsstøtte.

Minsteytelsen for arbeidssøkende har i prinsippet ubegrenset varighet så lenge vilkårene for retten er oppfylt. Som regel gis imidlertid ytelsen bare i maksimalt seks måneder, før retten må dokumenteres på nytt.

Andre ytelser

Mens du er arbeidsløs, innbetaler arbeidsløshetsstrygden følgende avgifter på dine vegne:

- Avgifter til sykestrygden. Når det gjelder mottak av ytelser, gjelder betingelsene beskrevet i [delen om helsetjenester](#);
- Avgifter til langtidspleietrygden;
- Avgifter til den lovbestemte pensjonstrygden.

Mens du mottar arbeidsløshetsytelser er du også forsikret mot visse ulykker.

Det finnes ingen lovbestemte ytelser for førpensjon i Tyskland. Innenfor mange sektorer finnes det imidlertid kollektive avtaler som inneholder bestemmelser om førtidspensjon.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved arbeidsløshet?

Ordinære arbeidsløshetsytelser

For å kunne motta ytelsen må du registrere deg som arbeidsledig hos arbeidskontoret og søke om ytelsen.

Du må også umiddelbart informere arbeidskontoret om eventuelle endringer i personlige omstendigheter som på noen som helst måte kan påvirke din rett til ytelser (for eksempel tildeling av en pensjon eller oppstart av arbeidsforhold).

Minsteytelser for arbeidssøkende (arbeidsløshetsytelser II / sosialhjelpsytelser)

Så lenge du mottar ytelser har du plikt til å rapportere til den institusjonen som utbetaler ytelsene (det såkalte «jobbsenteret») hvis du blir bedt om det. Hvis du uten gyldig grunn unnlater å etterkomme en slik anmodning, kan det føre til sanksjoner i form av reduserte ytelser.

Minsteytelsen for arbeidssøkende er underlagt en spesifikk vurdering. Jobbsenteret tar stilling til forespørselen om ytelser. Graden av arbeidsuførhet avgjøres også av jobbsenteret. Det er dessuten denne instansen du må kontakte hvis du trenger en ekspertuttalelse i forbindelse med en klage. Jobbsenteret har en ekstern tjeneste som arbeider for å hindre trygdesvindler.

Kapittel XI: Garantert minsteinntekt

Når har du rett til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?

Sosialhjelp

Alle som ikke kan ta vare på seg selv, enten økonomisk (inntekter og eiendeler) eller fysisk (arbeidsevne), eller med hjelp fra en tredjepart, har rett til å motta sosialhjelp, forutsatt at vedkommende faktisk bor i Tyskland.

Lovgivningen som gjelder sosialhjelp omfatter flere områder angående ytelser som tildeles i spesifikke situasjoner. Ytelsene som beskrives her, inngår i en skattefinansiert, behovsprøvd ordning for å sikre en garantert minsteinntekt og en rimelig levestandard for lavt bemidlede personer som ikke kan arbeide, og som ikke har tilstrekkelige inntekter til å ivareta familiens behov (*Bedarfsgemeinschaft*), eller som ikke mottar tilstrekkelig hjelp fra andre personer. For eksempel vil personer som er yngre enn 65 år, og som ikke kan forsørge seg selv og er midlertidig ute av stand til å arbeide, motta en ytelse til livsopphold (*Hilfe zum Lebensunterhalt*) som del av sosialhjelpen. Personer som er eldre enn 65 år, og personer over 18 år som av medisinske grunner er varig arbeidsuføre, kan søke om et behovsbasert pensjonstilskudd (*Grundsicherung im Alter und bei Erwerbsminderung*). Arbeidsløse personer som kan arbeide og er uten tilstrekkelige midler, kan søke om minsteytelsen for arbeidssøkende (*arbeitslòshetsytelse II / sosialhjelpsytelser*).

Hvert medlem i en berettiget husstand kan individuelt søke om sosialhjelp. Det totale beløpet øker med størrelsen på familien. Inntektene og eiendelene til søkeren og eventuell ektefelle eller partner i samme husstand, tas i betraktning ved beregning av ytelsene.

Ytelser til blinde og pleieytelser

Avhengig av lovgivningen i den respektive delstaten, kan personer som er helt eller delvis blinde under visse vilkår ha rett til ytelser til blinde og pleieytelser fra den aktuelle delstaten (*Landesblindengeld* og *Landespflegegeld*). I noen delstater kan døve og personer som lider av visse typer alvorlige funksjonshemninger også søke om pleieytelser. Retten til disse ytelsene forutsetter at mottaker bor eller har sitt vanlige oppholdssted i den aktuelle delstaten.

Hva dekkes?

Sosialhjelp

Standardsatsene (*Regelsätze*) fastsettes av den enkelte delstat. Standardsatsene varierer i størrelse avhengig av mottakers alder og posisjon i husstanden. Per 1. januar 2011 er de «generelle kravene» (*Regelbedarfe*) som følger i hele Tyskland:

- Generelle krav for husstandens overhode samt for personer som bor alene: EUR 374,
- Generelle krav hvis ektefeller eller samboere bor sammen: EUR 337,

- For en voksen person som ikke bor i egen bolig eller i en felles husstand som ektefelle, partner eller i ekteskapslignende partnerskap: EUR 299,
- For medlemmer av husstanden som er yngre enn 6 år: EUR 219,
- For medlemmer av husstanden mellom 6 og 14 år: EUR 251,
- For medlemmer av husstanden som er 14 år eller eldre: EUR 287.

Standardsatsene kan suppleres av følgende:

- tilskudd til særskilte behov for visse grupper (f.eks. barn, familier med enslige foreldre, gravide, personer med særskilte ernæringsbehov grunnet visse sykdommer, osv.);
- engangsytelser som ikke er inkludert som en flat sats i standardsatsen, for eksempel til klær (herunder i forbindelse med svangerskap og fødsel) eller startutstyr til bolig (inkludert husholdningsutstyr);
- utdanningspakke (*Bildungs- und Teilhabepaket*) for barn og unge, som særlig dekker behov knyttet til skoleturer, personlig skoleutstyr, skoletransport, felleslunsjer, idrett, kultur og fritidsaktiviteter, og under visse omstendigheter, undervisningsstøtte.

Hvordan får du tilgang til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?

Sosialhjelp

Institusjonen som er ansvarlig for sosialhjelp, tar avgjørelsene knyttet til søknader om ytelser. Den permanente, fullstendige arbeidsuførheten som krav for et behovsbasert pensjonstillegg for eldre og ved redusert inntjeningssevne (*Grundsicherung im Alter und bei Erwerbsminderung*) avgjøres av den statlige pensjonstrygdinstitusjonen. Institusjonen som er ansvarlig for sosialhjelp, har en ekstern tjeneste som undersøker den enkeltes bo- og arbeidssituasjon.

Kapittel XII: Langtidspleie

Når har du rett til langtidspleie?

I Tyskland kan det søkes om ytelser ved langtidspleie til personer med pleiebehov, underlagt den lovbestemte langtidspleieordningen.

Den sosiale langtidspleietrygden (bind XI i trygdeloven, *Sozialgesetzbuch SGB XI*) er en uavhengig gren av trygdeordningen, og dekker risikoen for langtidspleiebehov på omtrent samme måte som trygdeordningen for sykdom, ulykker, arbeidsløshet samt alderspensjon. Det omfattende utvalget av langtidspleieytelser bidrar til å lette den fysiske, mentale og økonomiske byrden for pleietrengende personer og deres familie, og hjelper dem å leve i verdighet og i henhold til egne ønsker, til tross for pleiebehovet.

Alle som dekkes av lovbestemt eller privat syketrygd, dekkes automatisk og obligatorisk av den lovfestede eller private langtidspleietrygden. For å få rett til ytelser under den lovbestemte langtidspleietrygden, kreves en minste trygdetid på to år. I henhold til vilkårene i den lovbestemte langtidspleietrygden har en person behov for pleie hvis vedkommende som følge av en fysisk, emosjonell eller mental sykdom eller funksjonshemning forventes å trenge langtidspleie i minst seks måneder for å klare vanlige daglige gjøremål. Det relevante pleiebehovet kan omfatte personlig hygiene, matinntak, mobilitet samt generell pleie og husarbeid. Ytelsen ved langtidspleie beregnes ikke i henhold til alder eller inntekt, men baseres på graden av pleiebehov slik den vurderes av syketrygdinstitusjonens medisinske tjeneste. Dette betyr at ytelser ved langtidspleie i prinsippet bare tildeles personer som minst er i kategori I. Det finnes visse ytelser (såkalte «lavterskeltilbud») som også personer med et lavere pleiebehov kan ha rett til.

Personer med lavere pleiebehov (under 90 minutter per dag) eller personer som bare delvis er dekket av trygdeordningen ("*Teilkaskoversicherung*"), og der de tildelte ytelsene ikke er nok til å dekke de faktiske kostnadene, kan i bestemte tilfeller motta pleieytelser under sosialhjelpsordningen.

Pleieytelser gjennom sosialhjelpsordningen tildeles bare når den aktuelle personen mangler midler, dvs. hvis personen som trenger pleie, ikke selv kan bære de totale kostnadene knyttet til pleietjenesten, og heller ikke kan motta støtte fra andre.

Den lovbestemte langtidspleietrygden for pleiende familiemedlemmer og andre uformelle omsorgspersoner dekker dessuten innbetaling av avgifter til pensjonstrygden, ulykkestyrgden og arbeidsløshetstrygden i løpet av pleieperiodene, samt andre supplerende ytelser, f.eks. gratis opplæringskurs, mulighet for avlastning og alternativ pleie osv.

Hva dekkes?

Naturalytelser

I tillegg til en lovbestemt rett til pleierådgivning for alle, omfatter naturalytelsene i hovedsak følgende:

- levering av hjemmepleie og hjelp til husarbeid fra dagsentre eller individuelle pleiere
- en engangssum til betaling av utgifter til omsorgstjenester i institusjon (inkludert korttidspleie (*Kurzzeitpflege*))

(For kategori III er beløpet for naturalytelser EUR 1 510 (fra og med 1. januar 2012: EUR 1 550) og ved såkalte alvorlige tilfeller EUR 1 918)

Størrelsen på disse ytelsesbeløpene avhenger av graden av pleiebehov, og er fastsatt ved lov.

I tillegg finnes det supplerende ytelser som kommer i tillegg til hjemmepleie, for eksempel avlastningspleie (*Verhinderungspflege*), korttidspleie (*Kurzzeitpflege*) samt dag- og nattpleie (*Tages- und Nachtpflege*).

Ytelser for hjemmepleie kan også suppleres av hjelpemidler og utstyr som letter gjennomføringen av pleie- og husholdningsaktiviteter, eller av tiltak som kan bedre boforholdene.

Ytterligere pleieytelser er tilgjengelige for personer med et omfattende, generelt pleiebehov (f.eks. personer med demens, mentalt funksjonshemmede og psykisk syke).

Ytelsene har ubegrenset varighet så lenge vilkårene for rett til ytelsen er oppfylt.

Kontantytelser

Hvis en person med pleiebehov ønsker å ordne med pleie på egen hånd, kan vedkommende søke om pleieytelser for å sikre nødvendig grunnleggende pleie- og husholdningshjelp på en egnet måte. Størrelsen på denne ytelsen varierer i henhold til graden av pleiebehov. For kategori III utgjør den EUR 685 (fra og med 1. januar 2012: EUR 700).

Kontantytelser og naturalytelser kan kombineres: Hvis personen med pleiebehov bare søker om deler av berettigede naturalytelser, har han/hun også rett til å motta en proporsjonal kontantytelse. I tillegg til retten til dagpleie opprettholder personen retten til halvparten av den tilsvarende natural- eller kontantytelsen.

Stønadsmottakeren kan velge fritt mellom naturalytelser og kontantytelser.

Ytelsene har ubegrenset varighet så lenge vilkårene for rett til ytelsen er oppfylt.

Hvordan får du tilgang til langtidspleie?

Den medisinske tjenesten som er tilknyttet syketrygdordningen, og som i prinsippet består av leger og spesialisert pleiepersonell, utfører evalueringen for å fastslå behovet for langtidspleie.

I evalueringsprosedyren tas fire indikatorer med i beregningen: personlig hygiene, ernæring, mobilitet og husarbeid.

Vedlegg: Nyttige adresser og nettsteder

Mer detaljert informasjon om vilkårene som må oppfylles samt individuelle trygdeytelser i Tyskland fås ved henvendelse til de offentlige instansene som forvalter sosialomsorgssystemet.

Spørsmål angående hvordan ytelsene påvirkes av trygdemedlemskap i to eller flere medlemsland, stilles til følgende instans:

Lovbestemt syke- og langtidspleietrygd

GKV Spitzenverband, Abteilung
Deutsche Verbindungsstelle
Krankenversicherung – Ausland (DVKA)
[tysk kontaktorgan for syketrygd i utlandet]
Pennefeldsweg 12 c
53177 Bonn
Tlf.: (49-228) 95300
<http://www.dvka.de>

Ulykketrygd

Deutsche Verbindungsstelle
Unfallversicherung – Ausland
[den sentrale sammenslutningen av industriarbeidsgiveres trygdeselskaper]
Alte Heerstr. 111
53757 Sankt Augustin
Tlf. (49-2241) 231 01
<http://www.dguv.de>

Arbeidsløshetstrygd og familieytelser

Bundesagentur für Arbeit
[Arbeidsdirektoratet]
Regensburger Straße 104
90478 Nürnberg
Tlf.: (49-911) 179 0
<http://www.europaserviceba.de>
<http://www.arbeitsagentur.de>

Kontaktorganer for lovbestemt pensjonstrygd

Deutsche Rentenversicherung
<http://www.deutsche-rentenversicherung.de>

Hellas, Liechtenstein, Sveits, Kypros
Deutsche Rentenversicherung Baden-Württemberg
76122 Karlsruhe
Tlf.: (49-721) 825 0
og
70429 Stuttgart
Tlf.: (49-711) 848 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-bw.de>

Polen
Deutsche Rentenversicherung Berlin-Brandenburg
Knobelsdorffstr. 92
14059 Berlin
Tlf.: (49-30) 3002 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-berlin-brandenburg.de>

Ungarn
Deutsche Rentenversicherung Mitteldeutschland
Kranichfelder Straße 3
99097 Erfurt
Tlf.: (49-361) 482 0

Bulgaria
Deutsche Rentenversicherung Mitteldeutschland
Paracelsusstraße 21
06114 Halle
Tlf.: (49-345) 213 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-mitteldeutschland.de>

Slovenia, Slovakia, Tsjekkia
Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd
84024 Landshut
Tlf.: (49-871) 81 0

Østerrike
Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd
81729 München
Tlf.: (49-89) 6781 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-bayernsued.de>

Danmark, Finland, Norge, Sverige
Deutsche Rentenversicherung Nord
Ziegelstraße 150
23556 Lübeck
Tlf.: 0451 485-0

Estland, Latvia, Litauen
Deutsche Rentenversicherung Nord
Platanenstr. 43
17033 Neubrandenburg
Tlf.: (49-395) 370 0

Irland, Storbritannia
Deutsche Rentenversicherung Nord
Friedrich-Ebert-Damm 245
22159 Hamburg
Tlf.: (49-40) 5300 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-nord.de>

Belgia, Spania
Deutsche Rentenversicherung Rheinland
40194 Düsseldorf
Tlf.: (49-211) 937 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-rheinland.de>

Frankrike, Luxembourg
Deutsche Rentenversicherung Rheinland-Pfalz
Eichendorffstraße 4-6
67346 Speyer
Tlf.: (49-6232) 17 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-rlp.de>

Italia, Malta
Deutsche Rentenversicherung Schwaben
Dieselstr. 9
86154 Augsburg
Tlf.: (49-821) 500 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-schwaben.de>

Portugal
Deutsche Rentenversicherung Nordbayern
Friedenstraße 12/14
97072 Würzburg
Tlf.: (49-931) 802 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-nordbayern.de>

Island, Nederland
Deutsche Rentenversicherung Westfalen
Gartenstraße 194
48125 Münster
Tlf.: (49-251) 238 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-westfalen.de>

Kontaktorgan for alle land etter at avgifter er innbetalt til trygdeordningen

Deutsche Rentenversicherung Bund
10704 Berlin
Tlf.: (49-30) 865 1
<http://www.deutsche-rentenversicherung-bund.de>

Kontaktorgan for gruvearbeidere, jernbanearbeidere og sjøfolk

Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See
[tysk pensjonstrygdordning for gruvearbeidere, jernbanearbeidere og sjøfolk]
Pieperstraße 14-28
44789 Bochum
Tlf.: (49-234) 304 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-knappschaft-bahn-see.de>

Kontaktorgan for alderspensjoner for bønder

Spitzenverband der landwirtschaftlichen Sozialversicherung
[Paraplyorganisasjon for sosialytelser for bønder]
Weißensteinstraße 70-72
34131 Kassel
Tlf.: (49-561) 9359 - 0
<http://www.lsv.de>